

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

L. Annæi Senecæ Philosophi Opera, Qvæ Exstant Omnia

Seneca, Lucius Annaeus <Philosophus>

Antverpiæ, 1605

Epist. XLII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53700)

ritum periculis, intactum cupiditatibus, inter aduersa felicem, in medijs tempestatibus A placidum, ex superiore loco homines videntem, ⁸ ex æquo deos: non subibit te veneratio eius? non dices: ista res maior est altiorque, quam vt credi similis huic, in quo est, corpusculo possit? Vis istuc diuina descendit. animum excellentem, moderatum, omnia tamquam minora transeuntem, quidquid timemus optamusque ridentem, cælestis potentia agitat. non potest res tanta sine adminiculo numinis stare. Itaque maiore sui parte illic est, vnde descendit. Quemadmodum radij solis contingunt quidem terram, sed ibi sunt vnde mittuntur: sic animus magnus & facer, & in hoc demissus vt propius diuina nosteremus, conuersatur quidem nobiscum, sed hæret origini suæ. Illinc pendet: illuc spectat ac nititur: nostris tamquam melior interest. Quis est ergo hic? animus qui nullo bono nisi suo nititur. Quid enim est stultius, quam in homine aliena laudare? quid eo dementius, qui ea miratur, quæ in alium protinus transferri possint? Non faciunt meliorem equum aurei fræni. Aliter leo auratâ iubâ ⁹ demittitur, dum contractatur, & ad patientiam recipiendi ¹⁰ ornamenta cogitur fatigatus: aliter incultus, integri B spiritus. Hic scilicet impetu acer, qualem illum esse natura voluit, speciosus ex horrido, cuius hic deor est, non sine timore adspici, præfertur illi languido, & bracteato. Nemo gloriari nisi suo debet. Vitem laudamus, si fructu palmites onerat, si ipsa ad terram, pondere eorum quæ tulit, adminicula deducit. Num quis huic illam præferet vitem, cui aureæ vuæ, aurea folia dependent? Propria virtus est in vite, fertilitas. In homine quoque id laudandum est, quod ipsius est. Familiam formosam habet, & domum pulchram: multum ferit, multum senerat. nihil horum in ipso est, sed circa ipsum. Lauda in ipso, quod nec eripi potest, nec dari: quod proprium est hominis. Quæris quid sit? Animus, & ratio in animo perfecta. Rationale enim animal est homo. consummatur itaque eius bonum, si id adimpleuit cui nascitur. Quid est autem quod ab illo ratio hæc exigit? rem facillimam, ¹¹ secundum naturam suam viuere: sed hanc difficilem facit communis infania. In vitia alter alterum trudemus. quomodo autem ad salutem reuocari possunt, quos nemo retinet, populus impellit? C

EPIST. XLII.

NON citò credendum de viro bono: rem magnam esse. Quosdam præferre, aut simulare, malos futuros, si sit occasio. Exemplo cuiusdam docet. Tum non laborandum in externis, quæ incommoda, aut falsa commoda, habent.

I AM tibi iste persuasit, se virum bonum esse. Atqui vir bonus tam citò nec fieri potest, nec intelligi. Scis quem nunc virum bonum dicam? huius ¹ secundæ notæ. nam ille alter fortasse, ² tamquam phœnix, semel anno quingentesimo nascitur: nec est mirum, ³ ex interuallo magna generari. Mediocria & in turbam nascentia, sæpe fortuna producit: eximia verò, ipsâ raritate commendat. Sed iste multum adhuc abest ab eo, D quod profiteretur: & si sciret quid esset vir bonus, nondum se esse crederet: fortasse etiam fieri posse desperaret. At malè existimat de malis. Hoc etiam mali faciunt. nec vlla maior pœna nequitæ est, quam quòd sibi ac suis displicet. At odit eos qui subitâ & magnâ potentiâ impotenter vtuntur. Idem faciet, cum idem poterit. multorum, quia imbecilla sunt,

8. EX ÆQVO DEOS.] Id est, qui homines superat, Deos aequat. Gloriatio hæc Stoicorum crebra.

9. DEMITTITUR.] Meus & plures scripti ita referunt, & rectum habeo. Demittitur autem, quia subicit se & animos deprimis, mox ornandus.

10. ORNAMENTA.] Que illa? monilia, aurum iubis inspersum, & siquid tale.

11. SECUNDUM NATURAM.] Explicanti Manu-

duct. II. Dissert. XVII.

EPIST. XLII. I. SECUNDÆ NOTE.] Pro-

ficientem, & nondum in summo.

2. TAMQVAM PHOENIX.] Rara hæc auis

veri Sapientis, aut nulla. Vide nos Manu-
duct. II. Dissert. VIII.

3. EX INTERVALLO.] De Constant. sap. cap. VII.

Rarò fortitan, magnisque aratum interuallis inuenitur ille Sapiens.

A sunt, latent vitia: non minus aursura, cum illis vires suae placuerint, quam illa quae iam felicitas aperuit. Instrumenta illis explicandae nequitiae defunt. Sicut o serpens etiam pestifera tractatur, dum riget frigore, non defunt tunc illi venena, sed torpent. Multorum crudelitas, & ambitio, & luxuria, ut paria pessimis audeat, fortunae fauore deficitur. eadem velle eos cognoscere: da posse, quantum volunt. Meministi, cum quemdam affirmares esse in tua potestate, dixisse me, volaticum esse ac leuem, & te non pedem eius tenere, sed pennam. Mentitus sum: ⁴ plumam tenebatur, quam remisit & fugit. Scis ⁵ quos postea exhibuerit tibi ludos, quam multa in caput suum casura tentauerit. Non videbat, se per aliorum pericula in suum ruere: non cogitabat, quam onerosa essent quae petebat, etiam si superuacua non essent. Hoc itaque in his quae affectamus, ad quae labore magno contendimus, inspicere debemus, aut nihil in illis commodi esse, aut plus incommodi. Quaedam superuacua sunt, quaedam tanti non sunt. Sed haec non prouidemus: & gratuita nobis videntur, quae carissimè constant. Ex eo licet stupor noster appareat, **B** quod ea sola putamus emi, pro quibus pecuniam soluimus: & gratuita vocamus, pro quibus nos ipsos impendimus. Quae emere nollemus, si domus nobis nostra pro illis esset danda, si amicum aliquod fructuosumve praedium: ad ea paratissimi sumus peruenire cum solitudine, cum periculo, cum iactura pudoris, & libertatis, & temporis. Adeo nihil est cuique se vilius. Idem itaque in omnibus consiliis rebusque faciamus, quod solemus facere, quoties ad institorem alicuius mercis accessimus: videamus, hoc quod concupiscimus, quanti deferatur. Saepe ⁶ maximum pretium est, pro quo nullum datur. Multa possum tibi ostendere, quae acquisita acceptaque, libertatem nobis extorserunt. nostri essemus, si ista nostra non essent. Haec ergo tecum ipse versa, non solum ubi de incremento agetur, sed etiam ubi de iactura. Hoc perituum est? nempe aduentitium fuit, tam facile sine isto viues, quam vixisti. Si diu illud habuisti, perdis postquam satiatus es: si non diu, perdis antequam assuescas. Pecuniam minorem habebis? nempe & molestiam. gratiam minorem? nempe & inuidiam. Circumspice ista, quae **C** nos agunt in insaniam, quae cum plurimis lacrymis amittimus: scies non damnum in his molestum esse, sed opinionem damni. Nemo illa perisse sentit, ⁷ sed cogitat. ⁸ Qui se habet, nihil perdidit. sed quoto cuique habere se contigit?

EPIST. XLIII.

NON latere, quae faciat: rumorem omnia perferre. Ergo viue, inquit, ut in publico. Quid si etiam lateas? animus tuus scit & videt.

QUOMODO hoc ad me peruenerit, quaeris: quis mihi id te cogitare narrauerit, quod tu nulli narraueras. Is qui scit plurimum, rumor. Quid ergo, inquis, tantus sum, ut possim excitare rumorem? non est quod te ¹ ad hunc locum respiciens metiaris: ad istum respice, in quo moraris. Quidquid inter vicina eminent, magnum est illic, ubi **D** eminent. Nam magnitudo non habet certum modum: comparatio illam aut tollit, aut deprimit. Nauis quae in flumine magna est, in mari paruula est: gubernaculum quod nauis alteri magnum, alteri exiguum est. Tu nunc in prouincia, licet contempnas ipse te, magnus es: quid agas, quemadmodum canes, quemadmodum dormias, quaeritur, scitur.

4. PLUMA TENEBATUR.] Argute. nam pluma etiam minus, quam penna. Haec in alis, & firmiter: illa in toto corpore sparsa, & leui nisi euellenda.

5. QUOS POSTEA EXHIBERIT.] Inimicus ille, opinor, de quo epist. XXIIV. qui iudicium intentauit.

6. MAXIMUM PRETIUM EST.] Nempe eius, quod affectum. Tamen libri quidam, maximi pretij: apertius, meliusque.

7. SED COGITAT.] Re carere possumus, opinio molestiam adfert.

8. QUI SE HABET.] In potestate, qui non est affectuum, aut opinionum.

EPIST. XLIII. I. AD HUNC LOCUM.] Romam. ubi, fors aut in prouinciis magni, parui obsecrari, erant, in tanto lumine.